

Universiteti i Prizrenit “Ukshin Hoti”

Fakulteti i Filologjisë, Prizren

Programi: Gjuhë dhe Letërsi Shqipe PROGRAMI MËSIMOR					
Niveli i studimeve	Bachelor	Programi	GjLSh	Viti akademik	2017/2018
LËNDA		Morfologji I			
Viti	I dytë	Statusi i lëndës	Obligative	Kodi	
Semestri	Dimëror				ECTS
					6
Javët mësimore	15		Orët mësimore		
				Ligjërata	Ushtrime
				3	2
Metodologjia e mësimit dhe përshkrimi të lëndës	<p>Fonetika (nga greqishtja phone – tingull) është ajo degë e gjuhësisë që studion mjetet tingullore të gjuhës, shfaqet dhe funksionet e tyre.</p> <p>Leksikologjia është shkencë gjuhësore, që studion fjalët si njësi leksikore dhe leksikun, pra tërësinë e fjalëve si nga ndërtimi ashtu edhe nga kuptimi i tyre.</p> <p>Morfologjia (nga greqishtja morfo = formë dhe logos = fjalë, dije) është pjesë e gramatikës, e cila merret me studimin e trajtëformimit dhe të formave të ndryshme që kanë format (e ndryshme) të fjalëve të lakueshme (emrat, mbiemrat, përemrat dhe numërorët) ose të zgjedhueshme (foljet). Morfologjia merret me klasifikimin dhe studimin e fjalëve në kategori leksiko-gramatikore (studim qendror ka fjalëformimin në koncept morfologjik dhe morfologjiko- sintaksor). Objekti i lëndës është studimi i fjalës dhe formës së saj në përgjithësi.</p>				
Konsultime	E mërkurë dhe e premte prej orës 12:00 – 14:00				
Mësimdhënësi	Prof.asoc.dr. Shkëlqim Millaku		e-mail	shkelqim.millaku@uni-prizren.com	
			Tel.	044-886466	

Qëllimi studimor i lëndës	Përfitimet e studentit
<p>Kursi do t'iu ndihmojë studentëve për të shkruar drejt dhe saktë, njohur, shprehur dhe menduar në nivel akademik për problemet gjuhësore të fonetikës, leksikologjisë dhe për pjesët e ndryshueshme dhe të pandryshueshme të ligjëratave (morfologjisë). Nga ky kurs, studentët parapërgatiten për të hyrë në karrierën e tyre, e cila do të jetë e kompletuar, profesionalisht pasi që studentit ka arritur objektivat e qëllimit të lëndës së fonetiko-leksikologjisë dhe të morfologjisë. Kursi do të përfshijë mësimet teorike dhe praktike. Ai do të përfshijë shkrimin dhe leximin e punimeve, prezantimeve me shkrim gjatë orëve mësimore dhe detyrave hulumtuese në shtëpi. Qëllimi i lëndës është që ta informon studentin për mundësinë e studimit të formës së fjalës, e cila lëndë “fjala” ofron studim bërthamë për morfologjinë dhe për profesionin e tyre. Njohja e thellë e paradigmeve të lakimit të emrave sipas tipit të lakimit, në rase të ndryshme të trajtës së shquar dhe të pashquar, në njëjës dhe shumës do të jetë për studentin edhe kjo një sfidë e radhës për ta kompletuar dhe studiuar morfologjinë. Po kështu, edhe paradigma e zgjedhimit të foljeve (morfologji II) sipas tipit të zgjedhimit, të mënyrës dhe kohëve të ndryshme do të jetë çështje thelbësore e studimit. Qëllimi thelbësor është njohja dhe përdorimi i lirshëm i pjesëve të ligjëratave dhe studimin e tyre.</p>	<p>Studentët do të dinë se aftësia për të shkruar mirë është shkathtësi esenciale për komunikim, studim dhe nxënie. Andaj, të shkruarit dhe përdorimit të drejtë të emrit, mbiemrit, foljes (...), promovon aftësinë e të menduarit dhe të studiuarit. Gjithashtu, do të mësojnë se si do të mund t'u ndihmojnë fëmijëve, studentëve që t'i zhvillojnë shkathtësitë e të mësuarit, shkruarit dhe komunikuarit në klasat dhe jetën e tyre.</p> <p>Studentët do të jenë në gjendje të demonstrojnë shkathtësi në procesin e të shkruarit; gjenerimin e ideve, përgatitjen e drafteve, rishikimin, editimin dhe prezantimin e tyre. Ata do të jenë në gjendje të shkruajnë për qëllime të ndryshme (tregime, shpjegime, argumentime në pikëpamje të caktuara, analiza dhe sinteza të ideve). Studentët do të jenë në gjendje të përshtatin tekstin e tyre publikut të ndryshëm (profesorëve, prindërve dhe fëmijëve që i mësojnë, moshatarëve dhe publikut më të gjerë). Ata do të jenë në gjendje që:</p> <ol style="list-style-type: none"> a. t'i shkruajnë dhe shqiptojnë drejt sipas normave të kodifikuara të fjalëve, fjalive dhe trajtat e ndryshme të tyre; b. të aftësohen dhe t'i vërejnë (korrigjojnë) gabimet drejtshkrimore në tekste; c. t'i përdorin drejt emrat në shquarsi dhe pashquarsi, njëjës dhe shumës; mbiemrin; foljen, ndajfoljen, numërori; përemri; parafjalën; lidhëzën; pjesëzën dhe pasthirmën. d. Interpretojnë dhe argumentojnë studimin e morfologjisë, si kreativitet të pavarur.

Metodologjia për realizimin e temave mësimore:

Ligjërata të kombinuara, si: shpjegim – sqarim, ushtrime, analiza tekstore e shkencore, diskutime, punë në grupe, demonstrime dhe interpretime, shtruarje e shqyrtim idesh, hartime krijuese, vetë hulumtuese etj. Këto do të jenë pjesë kryesore për punën e vlerësimit dhe mënyrën apo metodologjinë e të ligjëruarit.

Kushtet për realizimin e temës mësimore:					
<p>Varësisht nga tema mund të organizohen dhe realizohen përmes komunikimit interaktiv, ligjërata në modelin klasik, përmes (kompjuterit dhe projektorit) etj. Këto edhe mënyra të tjera të ligjëruarit kërkojnë kushte të mira, si ndriçim në klasë, numri i studentëve të jetë sipas standardit të parapara, të kemi internet dhe elemente të tjera elektronike, të cilat mundësojnë realizimin e koncepteve teorike dhe praktike.</p>					
Mënyra e vlerësimit të studentit (në%)					
<p>Vlerësimi do të bëhet duke u mbështetur në, vlerësimet me shkrim (dy teste gjatë vitit akademik), seminare, detyra të shtëpisë, angazhime në klasë dhe në testin përfundimtar që do të jetë me shkrim dhe komunikim.</p> <p>Pikët e vlerësimit:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Testi i parë: 1-30 pikë 2. Testi i dytë: 1-30 pikë 3. Vijimi i rregullt dhe aktiviteti në klasë: 1-20 pikë 4. Vlerësimi i fundit testi përfundimtar (pyetje-përgjigje gojarisht): 1-20 pikë. 5. Totali: 100 pikë 	Vlerësimi në %	Nota përfundimtare			
			<p>Vlerat e pikëve:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. 50-60 = 6 2. 61-70 = 7 3. 71-80 = 8 4. 81-90 = 9 5. 91-100 = 10 <p>Studentët me rezultat të përgjithshëm nën 50 pikë nuk mbërrijnë notën e kalueshmërisë.</p>		
Obligimet e studentit: Të jenë pjesëmarrës aktiv, t'i kryen seminarët; prezantimet dhe hulumtime të pavarura (jashtë plan-programit) me sukses.					
<p>Ligjërata Të jenë pjesëmarrës aktiv, të kompletuar dhe të përgatitur me pajisje mësimore dhe studimore.</p>		<p>Ushtrime Fletore pune për t'i ushtruar temat të cilat janë ligjëruar, për t'i prezantuar dhe demonstruara se cili njohurit e tyre për temat e mësuara dhe studiuara etj. Me fletore pune dëshmon në fund të pjesës se provimit që organizohet me komunikim.</p>			
Ngarkesa e studentit për lëndën					
Aktiviteti	Orë	Ditë	Javë	Gjithsej	
Ligjërata	3	1	15	45	

Ushtrime teorike/laboratorike	2	1	15	30
Punë praktike				
Kontakte me mësimdhënësin/konsultime	2	1	15	10
Ushtrime në terren				
Seminare, teste, kolokfiume etj.	4	2	2	5
Detyrat e shtëpisë	3	1	5	5
Koha e studimit vetanak të studentit (në bibliotekë ose në shtëpi)	4	5	15	37
Përgatitja përfundimtare për provim	9	1	3	10
Koha e kaluar në vlerësim (teste, kuiz, në provim final)	7	3	3	7
Projekte, prezantimet etj.		1	1	1
Totali				150 150:25=6 ETCS 6

Java	Ligjërata	Ushtrime		
1.	Tema	ligjërata	Tema	Orët
	Ligjërimi, gjuha, të folurit, Gjuha shqipe dhe raportet e saj me gjuhët indoevropiane, Karakteritë të gjuhës shqipe (Çdo gjuhë i ka tingujt e vet tipikë), Funksionet e ligjërimit, Gjuha dhe përbërësit e saj, Tingujt e gjuhës shqipe, Nyjëtimi, Zanoret, Bashkëtingëlloret.	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
2.	Struktura e fjalës: Tipat e fjalëve nga pikëpamja e përbërjes strukturore,	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e	2

	<p>Fjala dhe morfema, Llojet e morfemave, Temat e fjalës, Fjalët e thjeshta dhe të përbëra, Prejardhja e fjalës, Nyjzëzimi, kompozimi, përngjitja, Konversioni, mënyrat e përziera.</p>		ligjëruara.	
	Temat e seminarit (obliguese)			
3.	<p>a) Fusha kuptimore e fjalës, b) Kuptimi i figurshëm i fjalëve në shqipe, c) Homonimet, ç) Sinonimet, d) Antonimet, dh) Shprehjet frazeologjike.</p>	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
4.	<p>Emri, Njohurit e përgjithshme të emrit, Emrat e përgjithshëm, të përveçëm (konkretë, abstraktë ...), Kategoria e gjinisë së emrit, numrit.</p>	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
5.	<p>Kategoria e rasës së emrit, Tipi i lakimit të emrit, Kategoria e shquarsisë dhe pashquarsisë,</p>	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	
6.	<p>Mënyra e formimit të emrave, Formimi parashtesor, Formimi prapashtesor,</p>	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2

	Formimi parashtesor-prapashtesor.			
7.	Emrat e përbërë, Emrat e përngjitur, Test vlerësuese. Nyjat në gjuhën shqipe	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
8.	Mbiemri, Klasifikimi i mbiemrave, Mbiemrat cilësorë, Mbiemrat marrëdhënorë, Mbiemrat të nyjshëm dhe i panyjshëm, Mbiemrat me nyjëzim, Mbiemrat e përbërë, Fjalëformimi i mbiemrit.	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
9.	Numërori. Dorëzimi dhe prezantimi i seminareve	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat paraprakisht të ligjëruara.	2
10.	Përemri (Llojet e përemrave). Test	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2

11.	Nyja e gjuhës shqipe	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
12.	Lakimi i emrave (shembuj).	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
13.	Lakimi i mbiemrave (shembuj).	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
	Test			
14.	Lakimi i përemrave (shembuj).	3	Analiza dhe ushtrime nga një fragment i tekstit parauniversitar për temat e ligjëruara.	2
15.	Përmbledhje e lëndës, rekomandime për organizimin e provimit.	3		2

LITERATURA

Grup autorësh, **Gramatika e gjuhës shqipe I**, Tiranë, 2002.

Ali Jashari & Bahtiar Kryeziu, **Gjuhë amtare**, Prishtinë, 2010.

Shkelqim Millaku, **Tekst ushtrimesh për lakimin e emrave dhe zgjedhimin e foljeve**, Prishtinë, 2017.

II Shaban Demiraj, **Sistemi i lakimit në gjuhën shqipe**, Tiranë, 1975.

Shkelqim Millaku, **Studime gjuhësore I**, Prishtine, 2011.

A. Xhuvani & E. Çabej, **Prapashtesat e gjuhës shqipe**, Tiranë, 1962.

